

Secundum Preceptum

Quia ipse platus ideo manda-
tum temperat. quod non vult subditum
pro quolibet leui causa exponere discrimi-
mini moralis peccati. Diximus autem
secundum se quod ex auctoritate non obedien-
tis simpliciter mandato potest hoc
fieri morale peccatum scilicet cum hoc fa-
cit ex tali auctoritate auctoritatis
plati quod intendit ei non obedire
etiam si preceptum id quod mandat

Sequitur secundum pre-
ceptum Capitulum primum

Receptum secundum
est Non assumes no-
men dei tui iuramentum
Non enim habebit
deus innotem qui assumpsit nomen
a eius frustra. Circa quod ponentur
quinq; capitula. Primum
est de intellectu verborum huius pre-
cepti generalia de iuramento
licito. Alia vero erunt de modis
hoc preceptum transgrediendi
Qantum ad primum non dicitur
secundum thomam 2. 2. q. Cxij. Et secundum
alexandrum de halim suo. iij. dis.
xxvij. quod non est intelligendum
hoc preceptum solum de hoc nomine
deus: quod illud non sit iuramentum
assumendum. sed est intelligendum
de omni nomine per quod rationa-
li menti deus innotescit. sicut sunt
illa nomina. creator. et deceptor
gubnator mundi et similia. non
enim differt per quodcumque nomen

Capitulum Primum

dei periurium committatur. non omnibus
quippe dei debetur reuerentia
ex parte rei significate que est
vna non autem ex parte vocum ideo
dicitur in singulari non assuetum
nomen dei tui iuramentum. **S**e-
cundo notandum quod ibi non pro-
hibetur omnis assumptio diui-
ni nominis. quod illa potest multis
modis benefici ut in orationibus
dei laudibus. et benedictionibus
ecclesie ac exorismis et in sermo-
nibus. nec prohibetur hic omni-
iuramentum per nomen dei. quod illa potest
etiam multis modis benefici
Sed hic proprie prohibetur va-
na assumptio diuini nominis que
fieri potest vana scilicet thomam. vbi pri-
us dupliciter. Vno modo secundum
seipsum scilicet quod non habet firmitatem
veritatis ut quando quis falsum
iurat que iuramentum est hic prohibi-
ta et principaliter est periurium
et peccatum mortale ut dicitur. Et
hoc voluit glossa. 1. exod. xx. super
hoc precepto. que dicit non as-
sumes scilicet iuramentum per nichilo. **S**e-
cunda est deuterio v. Non assu-
mes scilicet iuramentum per re que non est
Secundo dicitur assumptio di-
uini nominis vana ex parte iuran-
tis. ut quando quis iurat verum et tamen
ex leuitate et sine iudicio discre-
tionis et tunc licet non sit semper
peccatum mortale. est tamen semper peccatum
et disponit ad lapsum et periurium
Tercio non dicitur quod dei nomen

Secundū**Preceptū**

valde honorifice ē tractandū p
 pt causas recitatas prio pcep
 to cū finē in terco pcepto pticu
 lari. Et quādo aliter fit grauiē
 peccatē contingit. Additur autē
 huic sic a pmo pcepto pena.
 ideo quia ad ea ad que hoies
 promi sunt pene tanq̄ medicāe
 addendē sūt scō; **phm. iij. ethi**
corum. Ad ydolatriā autē pro
 mi fuerunt iudei qz inter vel cū
 ydolatrias degebāt. Ex lingue
 etiā lubricitate hoies promi sūt
 periurare. ideo dicitur non em̄
 hēbit de? insōtē q̄ assumpserit
 nomē eius frustra. **D**ubita
 tur. i. an licitum sit iurare. **h.**
 scdm **tho. 2. 2. q. lxxxix.** Et scō;
 alios doctores omunī super
iii. di. xxxix. Juramētum scdm
 se non est malū sed pōt esse lici
 tū a honestū ptz prio deu. vi.
 Dnm deū tuū timebis a p nomē
 ei? iurab. Item Ap̄ls iurauit in
 eplis suis. **ij. cor. i.** Ego testes
 deū in uoco in aiām meā. rō. i.
Testis est mihi de? cui seruiō.
Secūdo ad idē est **aug. 7. li. cō**
tra mendatū. Et in sermone do
 mini in mōte. a in sermone de
 wrb apostoli **Terco** ptz ex bo
 na origie iuramētū 7 fine. intro
 ductū enim est ex wā fide qua
 credūt hoies habere infallibilē
 writatem deū 7 vniūsalē oim
 cognicōem 7 pūisionē 7 ideo
 ipm in testem dictōrū suoz in

Capitulū**Primum**

ducūt tanq̄ eū qui nec fallere
 nec falli potest que; nihil latz
 finis etiā iuramētū esse debz ad
 certificandū hoies de dictis
 ad finendū otrāstias ut dicit
 ap̄stol? **heb. vi.** nec obstat il
 lud **math. v.** Ego autē dico wō
 nō iurare oimō. qz cū ibi nega
 cō ipōmitur signo vniūsalī af
 firtiuo ē sensus scdm bonauē.
 non iurare oimō de 7 non in oi
 casu quod wz est qz non debz
 fieri leuiter a sine comitib? dicē
 dis. **S**i autē crist? dixissz oimō
 non iurāē cū ibi negacō sequa
 tur sensus essz qz in nullo casu
 esset iurandū. nec est iuramen
 tum desiderādū tanq̄ p se bonū
 sed tanq̄ medicā que dam cō
 tra malum pximi sine qua non
 curatur pximus vel iuuatur ut
 dic. **aug 9. sup eplam ad gal.**
 ideo **math. v.** **S**it sermo vr̄
 est est non non quod aut hīs
 habūdātius ē a malo ē. **S**e
 cundo dubitatur quid sit iurā
 mētum. **R**ndet **aug. 7.** iurare p
 deū est deū testem inuōre **Ray.**
dicit. Juramētum ē affirmacō
 vel negacō de aliquo sacre rei
 attestacōe firta. dicit etiam **h.**
stiens qz p fidei interpōsicōem
 obligatur quis sicut p iuramē
 tum. **S**ed quereres qd ē iura
 mētū licitum. **h.** qz iurare lici
 te est reuerentē deū testē inuōre
 ad affirmacionem writatis de

Secundum Preceptum

qua audiēs nō ē certus a cui non assentit simplici asserōne in causa vtili ei qui iurat. vel ei cui iuramētum p̄stat. vel cōmunitati. **Ex** quo pat; **Primo** male iurare eū q̄ i reuerēter iurat puta in loco. tēpore. vel v̄z b̄ m̄dēcti diuinū nomen assumendo i testimoniu. **Secūdo** male iurat qui de certis alteri iurat ut q̄ cras dies erit a filiis; **Tercō** vane iurat quādo sine iuramēto alter credet; dicenti **Quarto** vane iurat q̄n aliquis dicenti nō credit i causa nulli? vel modice vtilitatis q̄ t̄n iurat patēt oīa ex descripōne. **Quinto** sequitur q̄ omne iuramētū a malo aliquo occasionem h̄z pat; q̄ a malo ignorātie alterius quē certificare oport; **Deo** dñs ait **Sic** h̄mo v̄r est ē. nō nō. q̄d aut h̄is habundātius est a malo est sc̄; ignorātie nō sp̄ a malo p̄cā p̄rii. **Tercō** dubitatur quot modis q̄ per q̄ v̄rba fiat iuramentum. s̄. i genere triplex est iuramētum **Primū** q̄n h̄o i ducit diuinū testimoniu ad cōfirmacōez p̄sentiu a p̄teitoz a v̄otur assertorū ut cū dicit **Testis** est mihi deus q̄ ita est vel q̄ ita fuit. a dicit per deū ita fuit q̄ sic de aliis hoc ei est ita sicut deus est in testis ut dicit **aug.** in quodā sermone de periurio. vel dicit

Capitulum Primum

deus scit q̄ v̄z loquor a sic de aliis similib; locucōnib;. **Secūdo** iuramentum dicitur p̄missorū. cū quis diuinū testimoniu inducit ad cōfirmandū aliq̄d futurū ut cū dicit quis p̄ deū ita faciā vel testis ē mihi deus q̄ v̄lo cras solvere. **Tertium** est execratorū cū quis se a aliquid sui vel ad se pertinet obligat deo ut iudiciū suū i illud exerceat si nō est v̄z q̄d dicit. aut si non fatiet q̄d promittit q̄ similia. **Et** hoc v̄otur execratorū iuramētū. **Quō** h̄o creaturā aliquam vel magis p̄prie bonū q̄d ex aliq̄ creaturā percipit deo obligat vel ipignorat ut sc̄; in illo puniatur nisi eueiat illud p̄ quo iurat. aut ita sit sicut iurat. ut cū dicit. ita viuat fili? meus est sensus nisi ita sit sicut dico. aut nisi imple uero q̄d promitto. nō viuat fili? meus. aut cū dicit **Sic** me deus adiuuet est sensus nisi ita sit sic dico. a faciā quod promitto nō adiuu; me deus. a cū dicit. per salutem meam. est sensus nisi ita sit non sim saluus **Et** sic iuravit ioseph **gen. xli.** p̄ salutem pharaonis ut sit sensus. nisi ita faciā ut dixi nō sit salus pharaoni. a cū iurat q̄s per aīam suam a per aliam rē quā diligit sic ap̄stol? iurauit **ij. cor. i.** dices **Testem** deum

Secundū**Preceptū**

in uoco in aiam meam. Et scđ; alexā. vbi pri? Execratorium iuramētū est gr̄ue iuramētum qz ibi de? inducitur a ut testis et etiā ut iudex scđ; ut i puniēdo oñdat aliquē mēdācem, a sic det testimoniū cōtra iurātem p penā eius. Itē nōndū scđ; doctores di. xxxix. terciū non est mai? saltē scđ; se vel ad min? ita magnū est iuramētū qđ sit p solū deū sicut qñ d̄tigit iurāē p euāgelium. aut sup corpus crīstī. aut sup crucē. Itē non ē putādū qđ puū sit iuramētum qñ sit extra iuditiū. aut sine solēmitate. ymo iuramentū p deum est maximū qñ sit extr̄ iuditiū aut sine solēmitate ut dic. gre. a aug⁹. ad publicolā. ideo dicit btūs **Iero.** habem? in lege dei scriptū **Nō** piurabis in nomine meo. nec pollues nomē dei in vanū. Ideo qz amonendi sunt ut omnes diligēter caueāt per iuriū nō solū i altari seu sāctorum reliquijs. s; etiā in cōmuni loquela. **S;** dices qre tūc facit ista ecclā scđ; sup crucē eu karistiam vel sup euangelium iurare et c. Et quare iuramenta publica cū ceremonijs plus reputat **h.** triplici rōne. priō ut iurans timeat eo magis falsitatem dicere ex hoc qđ sibi ad memoria; reducitur beneficiū redempciōis nostre factum p cri-

Capitulū**Primum**

stū pp̄ quōd nullo modo debet offendere deū. Secundo ut magis a exp̄ssius recordetur se iurasse a sciat pluribus cōstare et sic non facili? trāsgrediatur. Tercō ut ex hoc appareat qđ oīno deliberate iurauit ut postea senō excusare possit p hoc qđ in opiate et surzepticie applicat? fuit. **Pr̄to** dubitatur dictū ē qđ iurare est deū testē inuōre. et cū aliqō inducitur in testem sit illo fine ut ip̄ testis manifestet ueritatē circa ea que dicuntur mō de? nō manifestat ueritatem qđ p nomen eius iuratur hñho scđm **tho. 2. 2. q. lxxxix.** qđ ymo deus sepe manifestat an v̄z sit quod dicitur etiā in p̄senti. aliqñ p internam inspiraōē. aliqñ per facti nudaōē; dum scilicet producit in publicū quod occultum fuit aliqñ etiā manifestatur per penā menciētis. quando quis execratorie iurauit vbi deus simul est iudex et testis. Ad propositum refert vincentius in speculo hystoiali libro. xxiiii. c. xxii. qđ ad karolum magnum uenerūt due sorores ducis cuiusdam francorum contra eum de temporalibus rebus oquerentes. karolus igitur negante; ducem iurare fecit p factum filiiū martirē. qđ nihil tenebatur sorozib; de hijs in quib; cōtra-

Secundum Preceptum

eū agebāt. quī cū letus iurassē
crepuit medi? statim a p aluū
stercora proruperūt. sāguisq;
post q̄ exiit oculos aures os
et ei⁹ nares vitam infra duas
horas terminauit. **Itē refert idē**
li. xii. c. lxxiiij. Et gre. tuzonēb.
q̄ ad sepulchz bti paneracij
martiris p dyoclecianū marti
risati anno. xv. etatis sue. quis
quis falsum iurare uoluerit nū
q̄ ad cācellū chori ecclesie uēit
quin aut statim a demōe capt⁹
insanit. aut cadens in paucis
tum p rōn⁹ expirat. **Item idē**
li. xxiiij. c. xc. Quidam nomine
berinus in rebus ecclesie san
cti quantū martiris falsū fere
bat testimoniū uolens aufz re
quandam filiam. **Quē** martiz
i somnis redarguens eius na
sum tenēdo falsatorē pclama
uit ex pgefactusq; cū visu xpo
ri recitaz; et fatiē aqua laua
ret nasus i aquā cecidit. **Quo** ter
ritus ad placitū quo eadē cā
citatus eāt ire recusās nasum
aureū cū catixis aureis artifi
cialiter appēdit. **Quē** iterum mi
nis sanctus p visum coegit ut
nasum artificialem piora non
passurus deponeret in testimo
niū falsitatis. qd a factum est
in ecclesia sancti p̄fati. **Itē idē**
li. xxiiij. c. Cix. Quidā solidum
argenteū a p̄e mutauit quē
iuramēto postea negauit se ac

Capitulum Primum

cepisse a p̄e cui pater. iura mi
hi per factum andomanū te ve
ritatem asserere. qd cū faceret
erecta manu statim oculi eūs
crepuerunt et die tertia miseri
ma in corde decessit. **Idem li. x. c.**
Cxv. refert. Quo in alexādrīa
uidua ditissima melantia accu
sauit iudicialiter eugemū
virgie; q̄ se wste mōchi iduit
Accusauit inquā melantia eu
gemū quē iuuenulū putauit
eo q̄ sine copulis iūgi nollet
Et famule famuliq; uidue te
stimoniū dederūt ibidem fal
sum dicētes se uidisse eugemū
wste uidue uim itulisse. **Euge**
m⁹ igitur cū se virgiem osten
deret patri suo iudici liberatus
est. **Sed** non diu post uidue
domus cū oibus imbi existenti
bus cœlica flāma cōbussit. per
hibebit aut de⁹ testimoniū
uitatis occulte. in iudicō fina
li manifeste. qn̄ illuābit ab scō
dita tenebrarū et manifestabit
osilia cordiū. **i. cor. n. iij.** **Et** illd
testimoniū nulli iurati deficiet
Quit⁹ dubitatur q̄ et quot **h**
requirūtur ad hoc q̄ iuramē
tū sit licitū. **lx.** q̄ tria iere. iij.
p̄rita ubi dicitur iurabis uiuēt
dñs. in ueritate. iudicō. et iusti
tia. **Super** quo dic. iero. **Tres**
eē debent comites iuramenti. iu
ditū uic; uitas et iustitia. **Pri**
mum horū qd se tenet ex parte

Secundum Preceptum

in iuramento promissorio ut scilicet illud quod quis promittit mediante iuramento promissorio sit licitum nec sit impeditiuum melioris boni et sit nullam includens iniquitatem quantum huic apparere potest humanitus quando iurat. Quando igitur unum deficit de tribus comitibus aut plura deficiunt est iuramentum illicitum et tunc peius quantum plures et principales circumstantie deficiunt. Quando vero tres comites assunt iuramentum est licitum et merito iuramentum primo cultus virtutis laetie. Unde Augustinus in sermone de periurio. Quantum inquit ad me pertinet iuro magna necessitate compulsum cum video quod mihi iure non mihi credi. et ei qui mihi non credit non expedire quod non credit. hac pensacione et consideracione deliberata cum magno dico timore coram deo ita est aut testis est mihi deus. aut scit cristus quod sic est

Capitulum Secundum

Qontra hoc preceptum peccat multi. primo per iuri. Vbi tria sunt principaliter notanda. Primo quod sit periurium. Secundo quod dupliciter fiat periurium et quando sit mortale vel veniale peccatum. Tertio an periurium sit maius peccatum quam homicidium et que pene sint periurii. Est autem periurium ut dicit magister libro in. di. xxxix. Medacium

Capitulum Secundum

iuramento factum. et capitur ibi mendacium large tamen pro eo quod dicitur contra mentem quam pro eo quod non dicitur contra mentem dum tamen sit falsum quod dicitur. Vel scilicet alios periurium est iuramentum illicitum et indebitum. unde quod cumque e tribus comitibus iuramenti defuerit scilicet veritas iustitia vel iudicium periurium est. non tamen eodem ordine. Sed primo quidem et principaliter periurium est. quando defuit veritas. secundario autem quando defuit iustitia. Quicunque enim iurat illicitum ex hoc ipso falsitatem incurrit. quia obligatus est ad hoc quod contrarium faciat. Tertio vero quando defuit iudicium quia cum indiscrete iurat ex hoc ipso periculo se omittit falsitatem incurrendi. Et sic capitur periurium large et non est semper mortale peccatum periurium istis modis omnibus. **S**ecundo notandum quod qui scilicet b ter iurat falsum. scieter in qua quo ad dictum et quo ad iuramentum est vere et proprie periurium et est semper peccatum mortale. Cuius ratio assignatur secundum thomam. vbi prius quod periurium de sui ratione importat contemptum dei. unde de se importat irreuerentiam dei ipsum inducere in testem falsitatis. quia per hoc significatur vel quod deus veritatem non cognoscit et sic testificatur falsum ex ignorantia. et significatur quod testificatur falsitatem